

Pedriatrik Kalp Cerrahisi Sırasında ve Sonrasında Sizi Neler Bekler?

Konjenital kalp defektleri tüm canlı doğumlarda 5/1000 oranında görülür. Son 50-60 yılda hızla gelişen tıbbi teknolojilerle beraber tüm dünyada kalp cerrahisi alanında büyük aşama kaydedilmiştir. Bu gelişmeler sayesinde kalp anomalisi ile doğan birçok bebek, çocuk ve yetişkin artık cerrahi tedavi şansına erişmektedir.

Pedriatrik kalp cerrahisi yaşları yeni doğan döneminden yetişkinliğe kadar olan bir hasta grubu ile ilgilenir. Ameliyat süreci çocuk için olduğu kadar aile için de birçok bilinmezle doludur. Bu süreçte hasta ve ailesinin, doktor ve hemşireleri ile etkin iletişimi ameliyat ile ilgili kaygıyla başa çıkmanın ve sürece hazırlanmanın en etkili ve akılcı yoludur.

Çocuğunuza kalp ameliyatı planlandığı zaman ameliyat öncesi yapılacak bir takım işlemler vardır. Bu hemen her klinikte aynı şekilde işleyen bir hazırlık dönemidir. Kısaca;

-Çocuğunuz ameliyattan birkaç gün önce hastaneye yatırılır.

-Çocuk doktoru tarafından tüm sistem muayeneleri değerlendirilir. Çocuğunuzun ameliyat öncesi herhangi bir enfeksiyonu olmaması, ameliyat sonrası iyileşme dönemi için çok önemlidir. Bunun yanında kalp hastalığı dışında diğer sistemlerle ilgili hastalıkları tespit edip değerlendirmek, bu hastalıklardan doğabilecek sonuçlara hazırlıklı olunması açısından son derece önemlidir.

-Bir takım rutin kan tahlilleri ve idrar tahlili yapılır.

-Çocuk doktoru yada kalp cerrahisi ve kardiyologlar tarafından gerekli görüldüğü takdirde bir takım görüntüleme yöntemlerine başvurulabilir (MR, USG, BT vs).

-Ameliyat için kan hazırlığı yapılır.

Hasta ameliyattan direk yoğun bakıma çıkar. Bu noktada halen anestezi etkisinde ve solunum cihazına bağlıdır. Hastalığının durumuna göre ameliyat sonrası ilk birkaç günü yoğun bakımda geçirecektir. Bu sürede aileler yoğun bakım ekibi tarafından belirlenen zaman dâhilinde hastalarını görebileceklerdir.

Ameliyat öncesi rutinler çok iyi tanımlanmış olmasına rağmen ameliyat sonrası aileler ve hasta için bilinmezlerle doludur. Şu unutulmamalıdır ki fiziksel ve psikolojik olarak ameliyata iyi bir hazırlık ameliyat öncesi dönemden başlar. Bu noktada doktorlarınız ile düzgün iletişimde olmanız, çocuğunuza ameliyat olacağı konusunda dürüst davranmanız, gerekirse çocukla hastane psikoloğu varlığında konuşmanız ve onu olacaklar konusunda önceden bilgilendirmeniz çocuğunuzun bu süreci daha kolay atlatmasına yardımcı olacaktır. Şu unutulmamalıdır ki açık kalp ameliyatı her ne kadar çocuğunuzu sağlığına kavuşturmak için yapılsa da hasta için hem fiziksel hem de psikolojik olarak büyük bir travmadır.

Ameliyat sonrası dönemde sizi neler bekler;

- Çocuğunuzu bu servise döndüğünde yorgun ve üzgün görebilirsiniz. Hatta ameliyat öncesi doğru bilgilendirilmeyen bazı çocuklar ebeveynleri ile ilk birkaç gün iletişim kurmayı bile reddeder. Bu geçici bir durumdur.

- Çocuğunuz servise boynunda büyük bir damar yolu, göğüs kafesinden çıkan göğüs tüpü dediğimiz drenleri ile gelecek. Drenler 2-3 içinde alınır. Çok nadir durumlarda uzamış göğüs drenajı gerekebilir.

- Çocuğunuzun göğüs ön yüzünde yukarıdan aşağı uzanan ameliyata ait yarası (Sternotomi) olacak. Ameliyat yarası kapalı kalp ameliyat yapılan bazı hastalarda göğüs yanında olur (torakotomi). Sternotomi yapılan hastalarda aynı zamanda olası ritm bozukluklarına müdahale etmek için yerleştirilen pace telleri olacak.

- Sternotomi yapılan hastalarda kalbe ulaşma için gördüğünüz yaranın altındaki sternum dediğimiz kemik (halk arasında iman tahtası olarak bilinir) kesilir ve ameliyat sonrası çelik tellerle yaklaştırılır. Bu kemiğin tekrar kaynama döneminde sabit kalması şarttır. Bu nedenle çocuğun 2 ay süre ile sırtüstü yatması, yan dönmemesi, yatıp kalkarken mutlaka sizin yardımınız ile düz bir şekilde doğrulması gerekmektedir. Elbette çok küçük çocuklarda ve bebeklerde bu düzeni sağlamak zordur. Ama yine de azami özen göstermek işe yarayacaktır.

- İlk günlerde iştahsızlık çok yaygın bir bulgudur. Endişe edilmemesi gerekir.

- Ağrı kontrolü servis döneminin konforu açısından çok önemlidir. Bu amaçla düzgün aralıklara çocuğunuza ağrı kesici verilecek. Bu çocuğun hareketlendirilmesi, ayağa kaldırılması, yürütülmesi ve solunum egzersizlerinin yapılabilmesi için gereklidir. Bu ufak egzersizler iyileşme sürecinde çok büyük etki yaratacaklardır.

- Süt çocuklarının anne ile iletişiminin korunması ve emzirmenin teşviki yoğun bakımda çocuk emebileceği duruma geldiği andan itibaren hastanemizde anne sütü hemşireleri tarafından uygulanır. Hatta ememeyen çocukların annelerinden çocuğa mide tüpü ile ulaştırılmak üzere sütlerini sağıp getirmeleri istenir.

Hastanız servis döneminin ardından normal koşullarda ortalama bir hafta içinde taburculuğa hazır hale gelecek. Taburculuktan 1 hafta sonra dikişlerinizin alınması ve taburculuk sonrası ilk eko ve muayenelerinizin yapılması için kontrole çağrılırsınız. Eğer şehir dışından geliyorsanız taburculuk sonrası ilk kontrolden sonra, yani taburculuktan 1 hafta sonra seyahate izin verilir. Uçakla seyahat edebilirsiniz.

Evde;

- Halen çocuğunuzun yatış ve kalkış pozisyonuna dikkat ediyor olacaksınız. Unutmayın.

- *Çocuğunuzun beslenmesi için özel kısıtlamalar yok. Tavsiye edilen genel sağlıklı beslenme kuralları çerçevesinde olmak koşulu ile çocuğunuzun yaşına uygun şekilde besleyebilirsiniz.*
- *İlaçlarını önerildiği şekilde düzgün kullanın.*
- *Banyo yapabilir ama yarayı keselemeyin.*
- *Yarada beklenmedik bir akıntı veya kızarıklık olması halinde doktorunuza danışın.*
- *Yaranın çok kabarmadan iyileşmesi için plastik cerrahlar tarafından kullanılan kremler var. Doktorunuzdan isteyebilirsiniz. Böylece çocuğunuzun yarasından duyacağı rahatsızlık azalacaktır.*
- *Kontrollerinizi aksatmayın.*
- *Evinize çok ziyaretçi kabul etmeyin.*
- *Çocuğunuzun sosyal hayattan kısıtlamayın. Temiz havaya çıkarın. Hayata karışmasına izin verin. Ama bunu yaparken çok kapalı ve kalabalık ortamlardan kaçının.*
- *Okul çağı çocukları taburculuktan sonra ortalama 1 ay içinde okullarına dönebilir. Öğretmenlerini ameliyatı konusunda bilgilendirin.*
- *Ameliyat sonrası 3 ay içinde kardiyoloğunuzun izni dâhilinde çocuğunuzun spor aktivitelerine yönlendirebilirsiniz.*

En önemli konular;

- ***Lütfen çocuğunuzdan ameliyat olacağını saklamayın. Bunu siz söyleyemiyorsanız bizden yardım isteyin***
- ***Ameliyat öncesi ve sonrası serviste mümkün olduğunca ziyaretçi kabul etmeyin. Bu serviste çocuğunuza ve diğer çocuklara yapacağınız en büyük iyiliktir. Sizin görmediğiniz bulaşıcı hastalıklar çocuğunuz için ölümcül olabilir.***
- ***Çocuğunuz kalp ameliyatı oldu ve iyileşti. Ona koruyun ama aşırıya kaçmayın. Sosyalleşmesine, uygunsuz spor yapmasına, oyun oynamasına izin verin. Kendini zayıf ve eksik hissetmesine izin vermeyin. Taşdığı yara izinin ona kendisinin hasta bir çocuk olduğunu değil, çok zor bir ameliyatı atlattığı yenecek kadar güçlü bir kahraman olduğunu hatırlatmasını sağlayın.***

Doç. Dr. Eylem TUNÇER
Pediyatrik Kalp Cerrahisi Uzmanı